

Kinderen op ziekenhuisbezoek?! Een goed idee!?

Wanneer iemand in de omgeving van een kind ziek wordt en in het ziekenhuis belandt, stellen veel ouders zich de vraag of ze er goed aan doen om hun kind mee te nemen naar het ziekenhuis voor een ziekenbezoek. Soms is het antwoord hierop gemakkelijk. Een pasgeboren broertje bezoeken op de kraamafdeling is vaak een evidentie. Bij oma op bezoek die voor een paar onderzoekjes in het ziekenhuis verblijft, is meestal ook geen probleem. Maar wat doe je als opa op de dienst intensieve zorg in coma ligt of wanneer mama voor kanker behandeld wordt op de oncologische afdeling?

Het (slechte) nieuws vertellen

Een eerste bezorgdheid waar ouders mee zitten is of ze er goed aan doen om het kind in te lichten over het feit dat hun geliefde (vb. familielid, vriendje) ziek is en in het ziekenhuis ligt. Ouders willen natuurlijk het liefst hun kind beschermen tegen slecht nieuws en tegen verdriet. Niemand wil een kind verdriet aandoen, maar jammer genoeg kan een kind nooit helemaal beschermd of afgeschermd worden van negatieve gebeurtenissen. Daarom is het goed dat kinderen leren omgaan met verdriet en andere moeilijke emoties.

Een 'leugentje om best wil' kan men best vermijden, vermits dat het vertrouwen van kinderen kan beschadigen. Het is moeilijk om aan een kind te vertellen dat een geliefde ernstig ziek is. Maar het is belangrijk om zo eerlijk en zo duidelijk mogelijk te zijn. De waarheid vertellen is belangrijk, maar dat betekent niet dat we een kind alle details zomaar vertellen. De informatie die we aan het kind geven moet aangepast zijn aan de leeftijd en aan het begripsvermogen. De informatie wordt best niet in één keer meegedeeld. Kinderen hebben tijd en herhaling nodig om alle informatie te verwerken.

Een algemene regel is dat het kind op de hoogte gebracht wordt van een ziekte van een geliefde, zodra hierdoor dingen in het leven van het kind veranderen. Kinderen van zieke ouders hebben altijd het recht te weten wat er gaande is. Wanneer een kind niet meer bij oma kan blijven na school door de ziekenhuisopname van oma, wanneer papa vaak afwezig is vanwege de extra zorg en het bezoek, of wanneer er thuis regelmatig familieleden komen

uithuilen, vertelt men best aan het kind wat er aan de hand is. Hierdoor voelen kinderen zich minder hulpeloos, buitengesloten of ‘vergeten’. Door kinderen te betrekken, kan er betere ondersteuning geboden worden om met de situatie te leren omgaan en beter te verwerken.

Kinderen ervaren een grote nood om de situatie te begrijpen op hun niveau. Eerlijke informatie voorkomt dat een kind verkeerde interpretaties maakt. Kinderen zijn erg opmerkzaam en hebben snel door dat er iets gaande is. Wanneer hierover niet openlijk met kinderen gesproken wordt, zullen zij de situatie zelf proberen te begrijpen door de ontbrekende stukken met hun fantasie aan te vullen. Het kind kan door deze fantasie bang worden en heeft dan niemand om dit mee te bespreken. Geheimzinnigheid roept vaak angst op bij kinderen. Kinderen moeten weten dat zij steeds mogen spreken over de ziekte, over hun zorgen en hun vragen. Op rustige momenten kunnen ouders hun kinderen aanmoedigen om er met hen of met een andere volwassene over te praten. Zo kan bijvoorbeeld de juf van de klas ingelicht worden, zodat kinderen ook daar hun verhaal kwijt kunnen en de juf hierop gepast kan reageren. Veranderingen in gedrag worden op die manier ook beter geïnterpreteerd en door de leerkracht niet meteen bestempeld als ‘stout’ of ‘afwezig’.

Wat moet een kind weten?

Er zijn een aantal dingen belangrijk om aan kinderen te vertellen. Het nieuws wordt best verteld door de volwassene die het meest vertrouwd is met het kind, bij voorkeur de ouders. Indien ouders niet beschikbaar zijn, kan een andere vertrouwenspersoon deze taak overnemen.

(mama, oma...) is ernstig ziek

Kinderen weten vaak al wat ziek zijn betekent uit eigen ervaring (bv. verkouden, griep). Een ziekenhuisopname betekent (meestal) dat er sprake is van een ernstigere ziekte. Het is belangrijk om dit onderscheid aan kinderen duidelijk te maken. Als men kinderen probeert te sussen door te zeggen dat het snel beter zal gaan, voelen zij zich bedrogen als het niet uitkomt.

Naam van de ziekte

Ook al onthouden kinderen het niet, toch zeggen we hen de naam van de ziekte. Op deze manier wordt vermeden dat kinderen via vriendjes of bij de bakker vernemen wat er juist aan de hand is. Ouders worden immers vaak aangesproken door andere bezorgde volwassenen in het bijzijn van hun kind.

Jongere kinderen hebben moeite met figuurlijk taalgebruik en beeldspraak. Ze nemen de gebruikte woorden letterlijk en begrijpen de situatie dan soms verkeerd. Kinderen kunnen bang worden als er gesproken wordt over ‘beestjes in het bloed’ en ‘slangetjes in de arm’.

Wat gaat er nu gebeuren?

Kinderen moeten weten wat er de komende tijd gaat gebeuren of gaat veranderen in hun leven. Dit kan bijvoorbeeld gaan over een andere opvang na school, minder beschikbaar zijn van de ouders, of een andere invulling van hun dag. Kinderen weten ook graag wat er in het ziekenhuis gaat gebeuren, bv. hoe lang de patiënt nog moet blijven. Als informatie op voorhand wordt gegeven, kan dit de angst verminderen.

Hoe zal er voor hen gezorgd worden?

In de eerste plaats zijn kinderen vaak bezorgd wie er voor hen gaat zorgen. Kinderen stellen zich vragen wie er nu een verhaaltje voorleest, wie hen naar de tennisles brengt, of wie er gaat koken. Dit zijn normale vragen. Kinderen hebben nood aan structuur en regels om zich veilig te blijven voelen. We kunnen kinderen helpen door het dagelijks leven zoveel als mogelijk te laten doorlopen en door hen te garanderen dat er voor hen gezorgd blijft worden.

De ziekte is niet besmettelijk

Indien de ziekte niet besmettelijk is, worden kinderen hierin best gerust gesteld. Kinderen worden door hun fantasie soms bang om de zieke aan te raken of samen aan tafel te zitten.

Niemand is schuldig

Kinderen begrijpen nog niet veel van het ziekteproces of de oorzaak van de

ziekte. Ze zoeken een verklaring voor de ziekte en zoeken deze soms bij zichzelf. Door hun fantasie denken kinderen dan dat zij de ziekte veroorzaakt hebben. Ze kunnen bijvoorbeeld geloven dat oma hoofdpijn heeft omdat zij niet goed geluisterd hebben. Het is belangrijk om aan het kind uit te leggen dat de ziekte niet veroorzaakt wordt door hun gedrag.

Neem ik mijn kind mee op bezoek?

JA, indien het kind goed voorbereid wordt en indien het kind dit zelf graag wilt. Wanneer kinderen een bezoek kunnen brengen aan hun geliefde, hebben ze hierdoor vaak een beter begrip van de situatie.

In principe hebben kinderen het recht om zelf te beslissen of ze op bezoek willen gaan in het ziekenhuis of niet. Ouders kunnen hun kind helpen om tot een beslissing te komen. Nadat het kind op de hoogte is gebracht, kunnen ouders hun kind zelf laten vertellen over bezorgdheden of vragen. Indien het kind vroeger al een eerdere negatieve ervaring had in het ziekenhuis, is het verstandig om dit samen te bespreken en te kijken hoe het deze keer anders zou kunnen gaan. Kinderen kunnen ook pas een beslissing nemen als zij op de hoogte zijn van de situatie van de patiënt.

De beslissing om een kind mee te nemen, is dus steeds een individuele keuze. Zowel het kind als de patiënt als de ouders hebben hierin een stem.

Breng eerst de verpleegkundige van de dienst op de hoogte als je met kinderen op bezoek wilt komen.

Wat vertel ik over het bezoek?

Kinderen hebben vooral nood aan concrete informatie vooraleer zij op bezoek gaan. De persoon die het kind goed kent en vertrouwt, is de meest aangewezen persoon voor het gesprek. Het is belangrijk dat kinderen op voorhand weten wat ze zullen **zien, horen, ruiken, voelen**. Ouders gaan best zelf een eerste keer alleen op bezoek, zodat ze achteraf aan het kind kunnen beschrijven wat er

allemaal te zien is in de kamer, wat ze kunnen horen of ruiken, of hoe dingen aanvoelen.

Het is ook belangrijk om te vertellen hoe de toestand is van de patiënt en hoe hij/zij eruit ziet.

Denk bijvoorbeeld aan:

- wakker of in slaap
- in bed of niet
- alleen of met andere patiënten
- kan praten of niet
- kan je horen of niet
- gezwollen of eerder vermagerd
- baard gegroeid of haar geschoren
- blauwe plekken of schaafwonden
- verband, buisjes, kabeltjes, apparatuur

Daarnaast is het ook goed om iets te vertellen over het ziekenhuis en de afdeling (vb. druk, stil, wie loopt er rond, wie zorgt er voor de patiënt).

Kinderen weten graag hoe het bezoek eruit gaat zien, wat ze precies gaan doen, of hoe lang het gaat duren. Op voorhand kan afgesproken worden met het kind wat er wel of niet toegelaten is. Dit kan verschillend zijn per patiënt en per afdeling en kan men op voorhand navragen. Zo kan men bijvoorbeeld aan kinderen zeggen dat ze de patiënt mogen aanraken, op bed zitten, een kus geven, of vertellen over hun schooldag en dat ze niet mogen roepen of rennen in de gang. Kinderen vinden het vaak leuk als ze iets voor de patiënt kunnen doen of iets mogen meebrengen (vb. bloemen, tekening, iets lekkers, foto). Wanneer een bezoek langer duurt, vinden kinderen het ook fijn als ze iets mee hebben van thuis om zich mee bezig te kunnen houden (vb. strip, spelletje).

Kinderen die bang zijn om op bezoek te komen, kan men op voorhand een foto tonen of een videofragment. Zo weten ze wat ze kunnen verwachten en dit kan de angst verminderen.

Eens kinderen weten wat ze kunnen verwachten van een bezoek, is het belangrijk om aan hen te vragen of ze nog steeds op bezoek willen komen.

Tips voor na het bezoek

Kinderen zien en horen heel veel als ze op bezoek zijn in het ziekenhuis en doen allerlei indrukken op. Kinderen die in de lagere school zitten, kunnen al lezen en komen op deze manier soms dingen te weten. Het is dan ook belangrijk om na het bezoek met het kind samen te zitten om over het bezoek te praten. Kinderen krijgen hierdoor de gelegenheid om te spreken over wat ze gezien hebben, hoe ze het ervaren hebben, hoe ze zich hierdoor voelen, of waar ze bezorgd over zijn. Ouders kunnen nagaan of hun kind alles juist begrepen heeft en of er nog vragen zijn. Als ouders het antwoord niet weten op de vragen van het kind, kunnen ze dit eerlijk zeggen aan het kind. Het kind kan dan bijvoorbeeld zelf eerst vertellen wat het er zelf over denkt, zodat ouders zicht krijgen op wat er in hun kind omgaat. Ouders en kind kunnen ook samen zoeken wie er een antwoord zou hebben op hun vraag of hoe ze dit zouden kunnen opzoeken. Sommige kinderen vinden het lastig om te vertellen over hun zorgen. Zij kunnen hun ervaringen dan soms laten zien in hun tekeningen of in spel.

Wanneer het bezoek uitstellen?

Niet alle kinderen willen graag een bezoek brengen in het ziekenhuis. Wanneer een kind aangeeft dat het liever niet op bezoek wil komen, respecteren we dit. Het blijft wel belangrijk om het kind op de hoogte te houden van de toestand van de patiënt. Soms zijn kinderen bang van het ziekenhuis door foute veronderstellingen of door hun verbeelding en is het goed om hierover te blijven praten. Kinderen kunnen ook van mening veranderen en later wel op bezoek willen als de patiënt zich beter voelt.

Het kind kan in tussentijd tekeningen maken, kaartjes sturen of telefoneren met de patiënt.

Soms is het beter om het bezoek even uit te stellen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de patiënt erg verminkt is, er heel anders uitzien dan normaal, zelf geen kinderen op bezoek wil of wanneer er een intensieve behandeling nodig is. Het is dan beter om te wachten tot de patiënt in een betere toestand is. Wanneer we verwachten dat de patiënt niet snel zal verbeteren of wanneer het kind zelf aandringt om op bezoek te komen, kan het raadzaam zijn om het bezoek toch toe te staan, mits een goede voorbereiding.

Indien je meer informatie of een persoonlijk gesprek wenst (alleen of met de kinderen), mag je contact opnemen met het support team van de afdeling Oncologie (03 280 23 35).

ZNA Middelheim

Lindendreef 1
2020 Antwerpen